

EL PAPER DE L'AUDITORIA PEDAGÒGICA A L'ESCOLA PRESIDENT SALVANS DE TERRASSA

Montserrat Serra. Directora

"Quan fem alguna cosa per millorar, possiblement no assolirem tot allò que havíem previst (...). Ara bé, segur que les coses mai no tornaran a ser com havien estat".

Joan Teixidó, *El lideratge del canvi en els centres educatius*.

BREU CARACTERITZACIÓ SOCIOLÒGICA DEL CENTRE

L'escola està ubicada a la ciutat de Terrassa, al barri de Can Palet, al costat del Parc de Vallparadís. El nivell socioeconòmic de les famílies que formen part de la comunitat escolar és baix. La crisi econòmica ha afectat molt el barri i les famílies. Actualment, hi ha la presència d'un col·lectiu magrebí molt important. Dels 404 alumnes actuals de l'escola, 303 són d'origen magrebí, 59 sud-americà o d'altres països i 39 són o bé d'ètnia gitana o bé autòctons.

L'índex d'alumnes nous ha baixat molt, però la realitat del centre és que el percentatge d'alumnes amb família d'origen estranger és del 75%.

L'índex d'alumnes amb NEE ha augmentat en els darrers cursos. La mobilitat de l'alumnat és elevada, però la del professorat s'està estabilitzant.

L'AMPA és de creació recent, i potser per això encara hi ha poques famílies associades. En les festes i actes del centre sí que hi ha una major participació dels pares i mares.

L'escola gaudeix de diversos equipaments culturals i d'un entorn natural privilegiat, amb el Parc de les Percepcions de Vallparadís i la Biblioteca pública del districte 3 (Bd3). El centre cívic més proper és l'Alcalde Morera. D'altra banda, l'escola té dos centres d'educació secundària adscrits, l'INS Can Jofresa i el Santa Eulàlia, amb els quals es pot coordinar per afavorir una transició adequada de l'alumnat a l'ESO.

La implicació del centre amb l'entorn ve determinada sobretot per l'ús que fan els alumnes dels espais del barri i de la biblioteca, per les reunions de seguiment dels Serveis de Valoració i Orientació a Persones amb Discapacitat de Terrassa (CAD Terrassa) i tutors del centre amb treballadores socials de l'Ajuntament i l'EAP; i per les coordinacions amb altres centres públics d'educació primària de la zona i els instituts de referència.

Al juny del 2014 vam acabar els quatre cursos PAC (Pla d'Autonomia de Centres) i actualment estem en el tercer any del Pla ILEC (Pla d'Impuls de la Lectura).

El nivell socioeconòmic de les famílies de l'escola és baix. L'índex d'alumnat d'origen estranger és del 75%

SITUACIÓ DEL CENTRE ABANS DE LA IMPLANTACIÓ DE L'AUDITORIA PEDAGÒGICA

El procés de l'auditoria s'inicia amb una avaluació general diagnòstica que genera un informe elaborat per dues inspectores dels Serveis Territorials del Vallès Occidental i que descriu la situació d'on partim de la manera següent:

Després d'una unificació de criteris d'avaluació el curs 2011-2012 (amb una davallada de l'índex d'alumnes que superaven els cicles), s'ha vist una millora, encara que sempre per sota de les mitjanes dels centres de la mateixa tipologia.

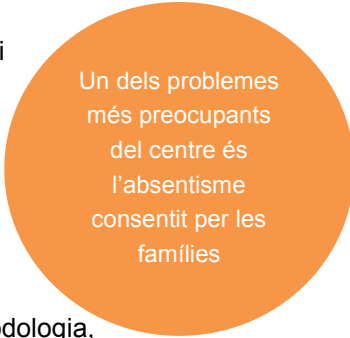
Al juliol del 2011, quan vam entrar a la direcció, vam unificar els criteris d'avaluació fixant uns objectius per poder assolir el cicle. I vam iniciar un recull de dades on es reflectia la realitat del centre, ja que s'utilitzaven els resultats aconseguits per la totalitat de l'alumnat. Com que fins al moment havíem exclòs els alumnes amb dificultats quan fèiem les anàlisis comparatives, el canvi va fer que en aquell curs els resultats baixessin molt, però vam començar a tenir resultats reals. I vam començar a adonar-nos que calia millorar-los.

Una de les millores detectades a partir d'aquell curs va ser en els resultats de les proves de competències bàsiques. Cal tenir en compte que el centre té força alumnes amb un programa individualitzat (PI) i que aquests passen les proves amb baixos resultats, cosa que fa que disminueixi la puntuació mitjana del centre.

De mica a mica van anar pujant les notes de les CB dels alumnes de sisè, de la mateixa manera que també augmentaven el nombre d'aprovat de cada nivell en les juntes d'avaluació.

Es va valorar molt positivament el treball amb lideratge distribuït i l'assoliment dels acords que permeten treballar amb objectius comuns.

En el Pla Anual, es van triar activitats dirigides al canvi metodològic a l'aula i a la millora de l'assoliment dels aprenentatges bàsics dels alumnes. Les activitats són suficients, rellevants i mesurables. Totes tenen assignada una persona responsable del seguiment. Es descriuen les actuacions, la metodologia, els instruments de recollida i els recursos necessaris. Cal definir d'una manera clara i concisa l'objectiu de les activitats per tal que l'indicador d'impacte respongui a l'assoliment de l'objectiu i ajudi al canvi i a la millora.

Un dels problemes més preocupants del centre és l'absentisme consentit per les famílies.

Un dels problemes més importants del centre és l'absentisme. L'absentisme més preocupant és el "consentit" pels pares. Hi ha alumnes que marxen al seu país d'origen per períodes compresos entre una setmana i dos mesos, o bé en períodes de vacances, però que no s'incorporen al centre fins molt més tard del que correspondria. L'absentisme és especialment rellevant a les tardes.

L'Escola President Salvans és un centre amb gran diversitat social i cultural. S'han plantejat línies d'actuació per promoure la participació de tot l'alumnat i de les seves famílies a la vida del centre i a l'aula.

EN QUÈ HAN CONSISTIT LES MESURES INTRODUÏDES PER REVERTIR LA SITUACIÓ

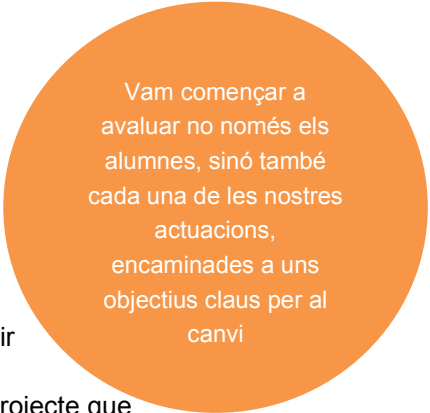
Prèviament a l'auditoria, el claustre ja havia apostat pel canvi. Al llarg de cinc cursos havíem anat posant fil a l'agulla, ja que érem conscients que la nostra realitat estava canviant i que necessitàvem analitzar molt bé d'on partíem i on volíem arribar. Va ser clau definir els valors, la visió i la missió, després d'una primera avaluació diagnòstica del centre, efectuada en el curs 2009-2010, i saber d'on partíem.

En aquesta avaluació, entre tots vam anar definint el centre que consideràvem necessari. **Vam dibuixar l'escola dels nostres somnis.**

Al setembre del 2010 vam iniciar el treball a partir de la planificació estratègica, prioritzant aquells objectius que teníem clar que entre tots assoliríem. En un primer moment ens vam atabalar una mica, tot era nou, sentíem parlar d'estratègies, d'actuacions... i d'indicadors. Ens demanaven un pla anual completament diferent al que estàvem acostumats a fer, però vam creure que ens en podríem sortir i vam signar un acord de coresponsabilitat de quatre anys amb el Departament d'Ensenyament.

Aquest acord ens va ajudar a aconseguir entrar en el camí del canvi. I, sobretot, ens va ajudar a començar a caminar amb seguretat. **Vam començar a creure en nosaltres mateixos.** Vam començar a avaluar no només els alumnes, sinó també cada una de les nostres actuacions, que estaven encaminades a uns objectius que consideràvem claus per al canvi. Aquesta avaluació ens portava a buscar on volíem millorar i ens feia tornar exigents dia a dia. Penso que molts mestres, en aquell moment, vam decidir apostar per l'escola i fer un sobreesforç per arribar on ens proposàvem.

Al juliol del 2011 vaig agafar la direcció de l'escola i el fet de presentar el projecte de direcció va fer que encara definíssim molt més bé tot allò que consideràvem prioritari per al nostre projecte d'escola. Vaig apostar per un lideratge distribuït, confiant molt en totes les persones que formaven el consell de direcció i treballant de valent per crear realment una línia d'escola. Va ser molt satisfactori adonar-nos que els mestres volien quedar-se al President Salvans i que aconseguíem una plantilla estable. Poder definir llocs estructurals ens ha ajudat molt a tenir estabilitat i a tenir mestres que estaven a la nostra escola perquè creien en el projecte que teníem entre mans.

Vam començar a avaluar no només els alumnes, sinó també cada una de les nostres actuacions, encaminades a uns objectius claus per al canvi

A mig curs 2013-2014 vam assabentar-nos que érem un del centenar de centres que serien auditats pedagògicament... Mentiríem si expliquéssim que en aquell moment ho vam viure com una oportunitat. Els nervis es van apoderar de tot el claustre. Tots volíem tenir a punt la millor programació, tenir la temporització perfectament controlada... i preparar classes tant competencials com poguéssim. A l'escola vam passar un parell de mesos molt atabalats i més enfeïnats que mai, però va servir perquè cadascú tragués el millor d'un mateix i compartíssim bones idees. I les anéssim implementant a diferents aules.

L'auditoria va significar l'entrada freqüent de dues persones del servei d'Inspecció, que ens aportaven el seu punt de vista i que ens assessoraven sobre on incidir per acabar d'aconseguir aquest canvi que ja portàvem per bon camí.

Vam iniciar el curs 2014-2015 amb uns objectius molt definits. Teníem més clar que mai que faríem, com ho faríem, quan ho faríem... Va coincidir la signatura de l'acord de coresponsabilitat amb l'inici del nostre projecte de direcció i aquí vam acabar d'introduir canvis que ara ens adonem que han estat claus.

Des del primer moment, vam tenir clar que els protagonistes eren els alumnes i que havíem de creure en ells, en les seves possibilitats. I que calia que cada un d'aquells 416 infants tinguessin clar que podien aprendre allò que els volíem ensenyar. I que ells ens havien d'ensenyar també moltes coses a nosaltres.

Vam intentar ajustar encara més les programacions prioritzant coneixements indispensables i dedicant tot el temps necessari a assolir cada contingut. Vam optar per no canviar de tema fins que realment no se l'haguessin fet seu. **Vam apostar per la qualitat i no per la quantitat.** Com a claustre, vam sentir la necessitat que ens ajudessin a buscar metodologies noves per treballar diferent i ens vam animar a treballar millor els projectes. I a buscar activitats més competencials.

Des del primer moment, vam tenir clar que els protagonistes eren els alumnes i que havíem de creure en les seves possibilitats

Vam considerar que calia destacar moltíssim la feina que fan les mestres a l'educació infantil, ja que és la base per a tot el que s'anirà aprenent en els cursos següents. És per això que vam anar encaminant les activitats a fer en aquesta etapa educativa a la nostra tipologia d'alumnes, i vam treballar per aconseguir que les absències de les tardes fossin cada vegada menors. El nostre projecte volia donar a aquests tres primers cursos la importància que tenen i començar ja des de P3 a fer alumnes competents.

Valorem molt positivament la distribució que hem fet dels recursos humans (**reduir ràtios**), repartint les dues línies de primer, cinquè i sisè en tres grups, aconseguint d'aquesta manera treballar amb grups més reduïts, que permeten atendre molt millor les necessitats de cada alumne. El fet de tutoritzar menys alumnes fa que arribis molt més a ells, i també a les seves famílies. Pensem que aquesta opció ens ha donat molt més resultat que dedicar aquests recursos humans a sessions de reforç. Per als nens/es d'aquesta edat, de tres a dotze anys, el tutor és un referent i la confiança que es genera entre tots dos crea un vincle especial, on un aposta per l'altre. Els mestres ens tornem més exigents amb els nens i nenes, però al mateix temps també s'hi tornen ells amb nosaltres.

Un altre encert va ser la distribució horària. En els horaris actuals dediquem les franges matinals a les sessions d'àrees troncales. Treballem les matemàtiques i les llengües, deixant per a les tardes assignatures més lúdiques com la plàstica, la música o l'educació física.

Des de les aules es van iniciar una sèrie d'accions i actuacions per tal de millorar els resultats acadèmics dels nostres alumnes. El punt de partida per iniciar aquest canvi va ser comprovar els resultats del rendiment acadèmic. A partir d'aquí, els professionals que treballem al centre vam tenir la voluntat de millorar alguns aspectes del treball quotidià a les aules. Es van prendre decisions en l'àmbit organitzatiu, pedagògic i de gestió dels recursos humans i materials de què disposem. Vam comprendre que val molt la pena analitzar molt bé quins recursos tens i buscar com aprofitar-los al màxim.

Un dels canvis més rellevants ha estat la reducció de les ràtios, en lloc d'optar per les sessions de reforç

La majoria dels docents tenien projectes en marxa, alguns suggerits per l'administració educativa (treballar de manera sistemàtica el càlcul mental, projecte d'aula, ILEC...) i d'altres per iniciativa de l'equip de mestres (racons, tallers...).

Algunes de les actuacions conjuntes que es van portar a terme dins de l'aula van ser:

- Adequar els objectius, continguts, activitats competencials i criteris d'avaluació als nostres alumnes.
- Canviar la forma d'interactuar amb els nostres alumnes introduint innovacions metodològiques a les diferents àrees, despertant la motivació, la curiositat, l'interès i aplicant noves experiències als nostres alumnes a través d'activitats i materials motivadors, experimentals i manipulatius (tallers i racons de l'àrea de matemàtiques i llengua).
- Institucionalitzar accions i actuacions conjuntes amb tot el professorat (sortides, formacions, grups de treball...).
- Unificar criteris pedagògics de cicle i de nivell per tal de crear una línia d'escola.
- Implicar més activament les famílies a les festes i activitats de l'escola. Les hem convidat a entrar sempre que vulguin a l'escola, els hem obert les portes i demanat que mares i pares voluntaris facin un acompanyament per treballar la lectoescriptura a P5 i al cicle inicial.
- Promoure l'ús de les TIC i de les noves tecnologies a totes les àrees. Mantenir la web i els bloc molt actualitzats perquè millori la imatge de l'escola i tothom pugui saber com treballem.
- Promocionar iniciatives pedagògiques més innovadores i compartir-les amb la resta de mestres (fer un claustre de bones pràctiques educatives, per poder aprofitar idees que als companys els hagin funcionat).
- Iniciar el treball per projectes d'investigació, fent una sessió setmanal que ens ha animat a voler treballar més temes emprant la mateixa metodologia i partint de l'interès dels alumnes.
- Reflexionar a cada una de les aules per aprofitar al màxim els recursos humans (reforços) per atendre la diversitat.
- Potenciar l'expressió oral en totes les àrees i el treball de l'expressió escrita mitjançant diferents tipologies textuais, seqüenciades per cicles.
- Buscar recursos i ajuda entre les diferents integrants de l'equip docent (coordinadora ILEC, mestra de l'aula AIPG...).
- Atenció a la diversitat. Crear espais dins de l'aula on tots els alumnes puguin trobar materials i recursos adequats al seu nivell educatiu.
- Millorar les biblioteques d'aula, renovant els llibres que els nens i nenes poden llegir, buscant propostes atractives que els facin apropar a la catifa a llegir per gust.
- Disposar de materials i recursos manipulatius de reforç i ampliació de les diferents àrees curriculars.
- Iniciar en alguns cicles un treball de les emocions mitjançant contes.

Si des d'aquí em puc atrevir a donar un consell, és el de no tenir pressa, **els canvis van al seu ritme**. Al principi vèiem que anàvem avançant a poc a poc, però com que eren petites millores ens angoixàvem perquè no ens sentíem prou satisfets. Ara, uns anys després, ja no ens recordem de quan vam decidir introduir la lectura a tota l'escola durant la primera mitja hora o de quan vam sistematitzar les dues sessions de càlcul a la setmana. Tot ajuda a anar avançant.

Per consolidar els canvis, cal no tenir pressa. Els canvis van al seu ritme

MILLORES OBSERVADES

No hi ha millor indicador per quantificar les millores observades que comparar dades. Les taules següents mostren els canvis que s'han produït al centre entre el curs 2013-2014 i el 2014-2015. En aquest darrer es poden constatar els efectes produïts per l'auditoria pedagògica.

La **taula núm. 1** mostra que l'alumnat amb necessitats educatives derivades de discapacitat (NEED) augmenta considerablement el curs 2014-2015, mentre que no hi ha matrícula d'alumnat nouvingut.

Taula 1. Matrícula de sisè i desglossament de la matrícula segons la tipologia de l'alumnat

Curs	Matrícula total sisè. Inici de curs	Matrícula total sisè. Final de curs	Alumnat nouvingut	Alumnat NEE	Alumnat NEED	Alumnat repetidor de sisè	Alumnat que cursa tota la primària a l'escola
2013-2014	41 (2 baixes + 2 altes)	41	4	0	12	0	-
2014-2015	39	38	0	4	19	0	15

La **taula núm. 2** mostra el percentatge d'alumnat que supera el sisè curs d'educació primària segons la tipologia a què pertany. Com es pot observar, el percentatge és molt més satisfactori en el cas de l'alumnat amb NEED que no pas amb NEE. Però tenint en compte la complexitat social i cultural del nostre centre, les dades globals de superació de les taules següents conviden radicalment a l'optimisme. A la **taula núm. 3** es pot observar com el percentatge de superació en les diferents competències avaluades a la prova de sisè d'educació primària ha augmentat notablement durant el curs 2014-2015. Són els efectes quantificables de la introducció dels canvis que hem anat efectuant i de l'auditoria pedagògica.

El 2014-2015 s'observa un augment notable del percentatge d'alumnat que supera la prova d'avaluació de sisè

Taula 2. Alumnat que supera el sisè curs d'educació primària segons la tipologia. Curs 2014-2015

Alumnat nouvingut	Alumnat NEE	Alumnat NEED	Alumnat repetidor de sisè	Alumnat que cursa tota la primària a l'escola
0	0/4 = 0%	8/19 = 42,1%	0	10/15 = 66,6%

Taula 3. Percentatge d'alumnat que supera la prova d'avaluació de sisè d'educació primària

Curs	Llengua catalana	Llengua castellana	Llengua estrangera	Matemàtiques
2013-2014	45,3%	46,7%	33,4%	65,5%
2014-2015	81%	83%	83%	92%

La **taula núm. 4** mostra el percentatge d'alumnat que supera les àrees de sisè d'educació primària, segons consta a l'acta de final de cicle. També s'hi observa un augment dels percentatges durant el curs 2014-2015, que és més remarcable en llengua estrangera i matemàtiques. Les dades del curs 2014-2015 també mostren un augment del percentatge de l'alumnat que supera el cicle mitjà (**taula núm. 5**).

Taula 4. Percentatge d'alumnat que supera les àrees de sisè d'educació primària

Curs	Llengua catalana	Llengua castellana	Llengua estrangera	Matemàtiques
2013-2014	65,8%	73,1%	58,5%	56%
2014-2015	74%	79%	74%	74%

Taula 5. Percentatge d'alumnat que supera el cicle inicial i el cicle mitjà

Curs	Alumnat matriculat a final del segon curs. Cicle inicial	Superen el cicle inicial	Alumnat matriculat a final del quart curs. Cicle mitjà	Superen el cicle mitjà
2013-2014	35	77,5%	39	66%
2014-2015	-	71,4%	-	76,9%

La **taula núm. 6** mostra el nivell de satisfacció de la comunitat educativa del nostre centre, en una escala del 0 al 10. Com es pot observar, hi ha un augment en la puntuació dels tres col·lectius analitzats, la qual cosa ens estimula a continuar endavant amb el treball que estem desenvolupant a partir dels canvis pedagògics i organitzatius que hem anat introduint i de la participació en el programa de les auditories pedagògiques.

Taula 6. Nivell de satisfacció de la comunitat educativa

	Curs 2013-2014	Curs 2014-2015
Famílies	6,8	7,3
Alumnat de cicle superior	8,2	9,3
Mestres	7,8	7,4

Els resultats obtinguts i el nivell de satisfacció dels col·lectius de l'escola acrediten el valor positiu de l'auditoria pedagògica